

4. melléklet

ÉRETTSÉGI VIZSGA-KÖVETELMÉNYEI

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. MAGYAR NYELV

TÉMÁK Középszint

1.1. Ember és nyelv

A nyelv mint jelrendszer. A nyelv szerepe a világról formált tudásunkban.

Nyelv és gondolkodás, nyelv és megismerés viszonya.

A nyelvi változás, a nyelv mint változó rendszer.

A nyelv mint az egyén, illetve mint a közösség alkotása.

A beszéd mint cselekvés, a nyelv és a beszéd funkciói.

A nyelv diakrón és szinkron változásainak jellemzése példákkal.

1.2. Kommunikáció

A kommunikációs folyamat tényezői és funkciói, ezek összefüggései a kifejezésmóddal.

A kommunikáció fogalmának interdiszciplináris jellege.

A kommunikáció nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközei.

A kommunikáció formája: a szóbeliség és az írásbeliség.

A szövegfajták tartalmi és formai jellemzőinek kapcsolata a kommunikációs folyamattal.

1.2.1. A jel, a jelrendszer

A jel, jelek, jelrendszerek a nyelvi és nem nyelvi közlésben.

A nyelvi jel sajátosságai.

1.2.2. Nyelvi és vizuális kommunikáció

Az emberi kommunikáció nem nyelvi formái (pl. *gesztusok, mimika, térközsabályozás, tekintet, külső megjelenés, csend*). A vizuális és a nyelvi jel, a vizuális és a nyelvi kommunikáció.

Társadalmak és kultúrák jelrendszereinek történeti eltéréseire egy-két példa (*a folklór, az utca, az elektronikus kommunikáció jelrendszere*).

1.2.3. A nyelvhasználat mint kommunikáció

A kommunikációs folyamat tényezői és összefüggésük megértése, bizonyítása beszédhelyzetek elemzésével, szövegérteléssel, szövegalkotással.

A nyelvi és nem nyelvi kommunikációs normák kultúránkénti eltérései példák alapján.

A kommunikációs funkciók fogalma és szerepe.

1.2.4. Kommunikációs funkciók és közlésmódok

Példák a különböző közlésmódok kommunikációs funkciói (*párbeszéd, történetmondás, levél, üzenet, feljegyzés, köszönés, megszólításformák*).

1.2.5. Személyközi kommunikáció

A közvetlen emberi kommunikáció néhány sajátzerűsége. A mindennapi - nyilvános és magánéleti - élethelyzetek néhány tipikus kommunikációs konfliktusa és lehetséges feloldásuk.

A közvetlen személyközi kommunikáció, az írott és elektronikus tömegkommunikáció különbségeinek felismerése és összehasonlítása.

1.2.6. A tömegkommunikáció A tömegkommunikáció hatása a nyelvre és a gondolkodásra.

1.3. A magyar nyelv története

1.3.1. A magyar nyelv rokonsága

A magyar nyelvrokonság főbb bizonyítékai néhány példával.

A nyelvrokonság kutatásának módszerei.

Az ősmagyar, az ómagyar, középmagyar korszak, az újmagyar kor.

1.3.2. Nyelvtörténeti korszakok

A magyar nyelv történetének fő szakaszai: A nyelvtörténeti korszakokat jellemző változások néhány példája a hangrendszerből, a nyelvtani rendszerből.

Egy nyelvtörténeti korszak jellemzése.

A nyelvtörténet forrásai: kéziratos és nyomtatott nyelvemlékek.

Az életmód, a történelem és a szókincs néhány összefüggése, anyagi és szellemi műveltség megjelenése a szókészletben - néhány példával.

A tihanyi apátság alapítólevele, a Halotti beszéd és könyörgés, az Ómagyar Máriasiralom főbb jellemzői.

A nyelvújítás mibenléte, történelmi, művelődéstörténeti háttere, hatása – példák alapján.

A szókészlet rétegei: ősi örökség, belső keletkezésű elemek, jövevényszók, nemzetközi műveltségszók, idegen szavak.

Néhány szöveg bemutatása a régi magyar irodalom köréből (pl. *Pázmány Péter, Mikes Kelemen*).

1.3.3. Az írott nyelvi norma kialakulása

Az egységes írott nyelvi norma kialakulása.

A könyvnyomtatás, a tudományok fejlődésének szerepe.

1.3.4. Nyelv művelés

A mai magyar nyelv művelés néhány alapkérdése.

A nyelv művelés szerepe az új nyelvi fejlemények, jelenségek értelmezésében.

1.4. Nyelv és társadalom

1.4.1. Nyelvváltozatok

A társadalmi és területi nyelvváltozatok és a norma.

A rétegnyelvi szótárak (pl. *tájszótár, szaknyelvi szótár*).

A főbb nyelvváltozatok: a nyelvi sztenderd, a köznyelv, a regionális köznyelv, a nyelvjárások és a csoportnyelvek (*szaknyelv, rétegnyelv, ifjúsági nyelv, szleng*).

Legalább egy nyelvjárástípus főbb jellemzői (pl. *nyugati, palóc, déli, tiszai, mezősegi, székely, csángó*).

Az egynyelvű szótárak ismerete. A szókincs szerepének jellemzése nem irodalmi és irodalmi művekben (pl.

újságnyelvben, szaknyelvben, szociográfiában).

1.4.2. Kisebbségi nyelvhasználat

A Magyarországon beszélt kisebbségi nyelvek megnevezése. A kisebbségi nyelvhasználat, nyelvi kultúra társadalmi jelentősége.

A főbb nézetek a kétnyelvűségről, a kettősnyelvűségről.

Nyelvpolitika, nyelvi tervezés.

1.4.3. A határon túli magyar nyelvűség

A határon túli magyar nyelvhasználat főbb adatai, tendenciái.

A nyelvközösség helyzete és nyelvhasználatuk közötti összefüggés.

1.4.4. Tömegkommunikáció és nyelvhasználat

A tömegkommunikáció leggyakoribb műfajai és hatáskeltő eszközei.

Az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra és a nyelvi érintkezésre (pl. *szövegszerkesztés számítógéppel, kommunikáció az interneten, elektronikus levelezés*).

1.5. A nyelvi szintek

Szépirodalmi és köznyelvi szövegek hangtani, alak- és szótani, mondattani, jelentéstani elemzése.

A leíró grammatika mint a magyar nyelvi rendszer modellje.

Grammatikai ismeretek felhasználása a szövegek megértésében és különféle műfajú szövegek létrehozásában.

1.5.1. Hangtan A beszéd, a beszéd folyamat, a beszédhang, a hangképző szervek.

A magyar hangállomány.

A magánhangzók és a mássalhangzók rendszere; a hangok találkozása (alkalmazkodása) és helyesírásuk.

A magyar hangrendszer néhány nyelvtörténeti vonatkozása.

A magyar helyesírás rendszere, a helyesírás stilisztikai változatai.

1.5.2. Alaktan és szótan

A morféimák, szóelemek szerepe és helyes használata a szóalak felépítésében, a szószerkezetek alkotásában.

A magyar helyesírás alapelveinek alkalmazása és magyarázata példákkal.

A szófajok rendszere és a szóalkotás módjai. A szófajváltás jelensége, a többszófajúság.

Az alapszófajok, a viszonyszók és a mondatszók mondatbeli és szövegbeli szerepének értelmezése.

1.5.3. Mondattan A mondat szerkezete: teljes és hiányos szerkezetű; tagolt, tagolatlan; egyszerű, összetett.

A mondat jelentése: elsődleges és másodlagos jelentés.

A modalitás, a mondatfajták elemzése grammatikai és szemantikai eszközökkel.

Az egyszerű mondat részei; felépítése.

A szintagma mint nyelvi egység, az alárendelő és mellérendelő szintagmatikus szerkezet.

Az állítmány és az alany. A tárgy és fajtái.

A határozók fogalma és kifejezőeszközei, fajtái, a magyar határozói rendszer, a határozók irányhármassága. A jelzők fogalma és fajtái, használatuk.

1.5.4. A mondat szintagmatikus szerkezete

A mondat az élőbeszédben és az írott nyelvben.

A mondat fogalma, a rendszermondat és a szövegmondat.

A mondat és a szöveg. A szinteződés és a tömbösödés jelenségei.

Mondatvariánsok közötti különbségek értelmezése, pl. a *stílusérték szempontjából*.

1.5.5. A mondat a szövegben

1.5.6. Logikai és grammatikai viszonyok az összetett mondatban

A mellérendelő összetett mondatok mint logikai-tartalmi viszonyok.

Összetett mondatok elemzése szerkezeti rajzzal.

Az alárendelő összetett mondatok mint a főmondat és a mellékmondatok grammatikai viszonyai.

Sajátos jelentéstartalom a mellékmondatokban.

A többszörösen összetett mondatok (utaló- és kötőszók, a központosítás használata és értelmezése szövegértésben, szövegmondásban, szövegalkotásban).

1.5.7. Szókincs és frazeológia

A szókincs változásának okai, a szókészlet rétegei.

A szóalkotás ritkább módjai: elvonás, tapadás, jelentésmegoszlása, rövidítések.

A szóalkotás lehetőségei: a szóképzés jelentésmódosító szerepe; a szóösszetétel jelentősége, fajtái; a mozaikszók, az összetett szavak helyesírása.

A szóteremtés jelentősége, az indulatszók, a hangutánzás és hangulatfestés.

1.6. A szöveg

A szöveg egységének tényezői, feltételei, elsődleges és mögöttes jelentés.

Lineáris és globális kohézió a szövegben.

Szövegelemzés megfelelő fogalmak alkalmazásával.

A szöveg pragmatikai, szemantikai és grammatikai megközelítése.

1.6.1. A szöveg és a kommunikáció

A szöveg szóban és írásban. A címzett szerepe a szöveg megszerkesztettségében, a kifejtés mélységében.

A szöveget alakító tényezők: a beszédhelyzet, a cselekvés, a szövegkörnyezet, a tudáskeret

A tájékoztató, kifejező, érvelő és felhívó szövegfunkciók.

1.6.2. A szöveg szerkezete és jelentése

A szöveg felépítése, egységei – külső körülmények: szövegméret, megjelenés.

A szövegösszetartó erő: jelentésbeli és grammatikai kapcsolóelemek.

1.6.3. Szövegértelmezés

A kontextuális jelentés (pl. előre- és visszautalás, makro- és mikrostruktúra, hiányos mondat, szórend, egyeztetés.)

A téma értelmezése mindennapi, tudományos és szépirodalmi szövegekben.

A mindennapi szövegvilágban való eligazodást lehetővé tevő pragmatikai ismeretek alkalmazása a szövegértésben és a

szövegalakításban (pl. szövegfunkciók, szövegtípusok, befogadói tudáskeret, háttérismeretek).

1.6.4. A szöveg szóban és írásban

A szóbeliség és az írásbeliség hatása a szövegformálásra és a szöveg előadására.

A szöveg dinamikus és statikus összetevői.

A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek értelmes, kifejező alkalmazása.

A cél és a téma összefüggéseinek érvényesítése szóban és írásban.

A témaváltás felismerése és jelölése, bekezdések szerkesztése.

1.6.5. Az intertextualitás

Az ismeretközvetítő CD-ROM és az internet intertextualitásának főbb jellemzői.

Az intertextualitás jelenségeinek értelmezése irodalmi és nem irodalmi szövegekben.

1.6.6. A szövegtípusok

Szövegtípusok kommunikatív, szerkezeti, nyelvi jellemzői.

A szövegtipológiai elemzés fő szempontjai.

A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok (pl. kérvény, önéletrajz, pályázat, hivatalos levél, meghatalmazás, hozzászólás).

A beszéd és az írás összehasonlítása (a beszéd mint többdimenziós rendszer).

Ismeretterjesztő szövegek jellemzői.

A monologikus és a dialogikus szövegtípusok (pl. előadás, vita).

Ismeretterjesztő szövegek elemzése (pl. a címzettek, a téma, a szóhasználat, a megszerkesztettség szempontjából).

1.6.7. Szöveg a médiában

A publicisztikai és a tájékoztató műfajok, valamint az elektronikus média hagyományos (rádió, televízió) és új közlésmódjai (e-mail, Az írott és az elektronikus tömegkommunikáció szövegtípusait elkülönítő nyelvi és nem nyelvi tényezők. internet stb.).

Az új közlésmódok társadalmi hatása. Médiaközlések elemzése (pl. hír, bírmagyarázat, tudósítás, interjú, cikke, glossza, ismeretterjesztő szöveg): tartalmi, szerkezeti és szövegformálási kritériumai, nyelvhasználati, hatásbeli sajátosságai.

1.7. A retorika alapjai

A retorika mint a meggyőzés művelete a gondolatközlésben.

A retorika jelentősége és alkalmazásának társadalmi szinterei.

1.7.1. A nyilvános beszéd

A nyilvános beszéd, a közszereplés főbb nyelvi és viselkedésbeli kritériumai.

A retorika mint a szónoklás tudománya.

Az élőbeszéd fajtái. Néhány történeti értékű és jelenkori szónoki beszéd retorikai eszközei és esztétikai hatása.

A beszéd felépítése, a szövegszerkesztés lépései az anyaggyűjtéstől a megszólalásig.

Hangzó szövegek elemzése, összehasonlítása.

1.7.2. Érvelés, megvitátás, vita

Az érvelés, az érvelés beszédhelyzete és eszközei.

A jelentésrétegek feltárása, megfogalmazása irodalmi és nem irodalmi szövegekben (*aktuális tagolás, új közlések, implikációk, kontextusok stb.*)

A kulturált vitatkozás kritériumai, vita értelmezése.

Az írásbeli meggyőzés eljárásai, az érvelés műfajai: a bizonyítás, a cáfolat, néhány érvtípus.

Hitelesség, hatás, meggyőzési szándék; a manipuláció felismerése, értékelése.

1.7.3. A szövegszerkesztés eljárásai

A spontán megnyilatkozás és a megtervezett szöveg különbsége.

A témajelölő cím mint a globális kohézió eszköze.

Az összefoglalás funkciója és típusai (pl. vázlat, tartalmi kivonat, tömörítés).

1.8. Stílus és jelentés

1.8.1. Szóhasználat és stílus

Stílus és jelentés a mindennapi nyelvhasználatban, a szaknyelvben és a szépirodalomban.

A szóhasználat nyelvtani, jelentésbeli és stílusi kötöttségei.

Stílusjelenségek felismerése, értelmezése, értékelése.

A jelentés fogalmi megközelítései: szóelemek (grammatikai jelentés), lexémák (szótári szavak), szó szerkezetek (grammatikai viszonyok) jelentése, állandósult szókapcsolatok, szóértékű nyelvi elemek jelentésviszonyai.

1.8.2. A szójelentés

A nyelvi jelek csoportjai a hangalak és a jelentés viszonya alapján.

Nyelv, beszéd, szöveg és stílus összefüggése, a stílusérték fogalma, a konnotatív és a denotatív jelentéssel összefüggésben is.

A szóhasználati jelentés alapjai – az alapjelentés, mellékjelentés, alkalmi jelentés közti viszony.

A szójelentés változásai.

Egynyelvű szótárak: Magyar szinonimaszótár, Magyar értelmező kéziszótár, valamint kétnyelvű szótárak ismerete.

Stílusvariánsok nyelvi-nyelvtani elemzése és alkalmazása.

Következtetések megfogalmazása a nyelvi stilisztikai eszközök lehetőségeiről.

1.8.3. Állandósult nyelvi formák

Az állandósult szókapcsolatok, szokványos kifejezőmódok stílusértéke (*szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, közhegyek, nyelvi panelek, sztereotípiák*).

1.8.4. Nyelvi stilisztikai változatok

A stílus szerepe a jelentésteremtésben (*nyelvi eszközök megválogatása, szerkesztés, hatásosság, többletjelentés, a stílus mint a beszélő attitűdjének kifejeződése stb.*).

Összetett képrendszerek, képi hálózatok, jelképrendszerek.

A stílust létrehozó nyelvi és kommunikációs tényezők értelmezése.

1.8.5. Stílus eszközök

A képszerűség stílus eszközei és hatása: képek, képrendszerek felismerése, értelmezése.

Az alakzatok egyéb fajtái: paradoxon, oxymoron, inverzió

Az eufemizmus, evokáció, anakronizmus, állandó jelző, archaizálás stb. felismerése, értelmezése.

A szövegelrendezés stílushatásának felismerése, értelmezése: az egyszerűbb alakzatok fajtái és hatásuk.

1.8.6. Stílusréteg, stílusváltozat

Tipikus kommunikációs helyzetekben létrejövő, jellemző beszélt és írott nyelvi közlésmódok: a stílusrétegek.

Irodalmi és nem irodalmi szövegek stílushatásának komplex értékelése.

A társalgási stílus ismérvei, minősége. A mondat szerkezet stílári változatai – a verbális stílus, a nominális stílus, hiányos mondat, körmondat.

A közélet színterei, a közéleti és a hivatalos stílus kritériumai, stílári kötöttségei.

A stílusrétegeket elkülönítő tényezők.

A publicisztikai stílus főbb jellemzői, tipikus szóhasználat, a megjelenítés közlésértéke (*pl. tipográfia, képi világ*).

Nyelvi-stilisztikai variánsok összehasonlító elemzése különböző stílusrétegekből vett szövegek körében.

Objektivitás és szubjektivitás, tény és vélemény stílusbeli különbsége a tömegkommunikációban.

A stílus és norma koronkénti változatai - néhány példa bemutatásával.

A tudományos és a szakmai stílus sajátosságai.

Nem irodalmi és szépirodalmi szövegek stílusának összehasonlítása.

A stílus korszakokról, stílusirányzatokról szerzett ismeretek felhasználásával stílustörténeti összehasonlítások – példák alapján.

2. IRODALOM

TÉMÁK Középszint

2.1.1. Életművek Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila.

A pályaszakaszokat jellemző főbb témák, kérdésfeltevések.

Az életút, az életmű jelentős tényei.

Kronológiai és topográfiai tájékozottság, a szerzők jellegzetes regionális, kulturális kötődései, a pályakép főbb jellemzői, néhány kortárs megnevezése.

A pályaképre ható irányzatok és szellemi kötődések, világirodalmi párhuzamok.

A főbb művek szövegismereten alapuló értelmezése, kapcsolatok a művek között (*pl. témák, műfajok, kifejezőmód, jellemző motívumok*), a művek elhelyezése az életműben, az adott korszakban.

Kötetek, ciklusok, témák, motívumok.

Memoriterek szövegű és kifejező előadása. Művek hatása, fogadtatása - egy-két példa alapján.

Művekről szóló olvasatok, vélemények értelmezése.

A szerző utóélete, helye és hatása az irodalmi-kulturális hagyományban.

Kritikák, különböző interpretációk.

2.1.2. Portrék Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Berzsényi Dániel, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Márai Sándor, Pilinszky János.

Legalább 3-4 lírai és/vagy 1-2 epikai alkotás szövegismereten alapuló több szempontú értelmezése.

Az életmű néhány jellemzője keretében 2-3 lírai és/vagy értelemszerűen egy vagy néhány epikai, drámai alkotás bemutatása, értelmezése *pl. a korstílus, a téma, a műfaj, a kompozíció, a jellemző motívumok, jelentésrétegek, világlátás alapján.*

Tájékozottság a korszakban, a kortársak között (pl. Berzsényi és Kazinczy, Berzsényi és Kölcsey; Jókai és kora), az irodalmi hagyományban (*pl. az antik hagyomány Berzsényi, Kosztolányi, Radnóti költészetében.*)

Memoriterek - legalább három szerzőtől teljes szövegek, összefüggő részletek.

Műfaji, kifejezésmódbeli, tematikai sajátosságok a korszak szellemi irányzataival, a korstílussal való összefüggésben is.

A művekben felvetett kérdések néhány etikai, esztétikai, filozófiai vonatkozása.

2.1.3. Látásmódok

Zrínyi Miklós, Jókai Mór, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Illyés Gyula, Németh László, Örkény István, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Szilágyi Domokos.

Választandó legalább 4 szerző a felsoroltak közül.

Választandó legalább három szerző a felsoroltak közül. (A lista bővíthető legfeljebb két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel.)

A választott szerző 2-3 lírai és/vagy 1-2 epikai, illetve drámai művének értelmezése a korszak szellemi irányzataival való összefüggésben is.

A világlátás és a kifejezésmód sajátosságainak bemutatása egy-két mű lényegre törő értelmezésével.

A művekben felvetett kérdések néhány etikai, esztétikai, filozófiai vonatkozása.

A művek fogadtatása, hatása, utóélete az irodalmi-kulturális hagyományban - egy-egy példa (*pl. Krúdy Gyula és Huszárik Zoltán Szindbád filmje.*)

2.1.4. A kortárs irodalomból

Legalább egy szerző 2-3 lírai és/vagy 1-2 epikai művének értelmezése az 1980-tól napjainkig tartó időszakból.

Egy költő néhány versének; egy-egy drámaíró, illetve prózaíró 1-2 művének értelmezése.

Tájékozódás a kortárs irodalmi nyilvánosságban (*pl. antológiák, irodalmi ismeretterjesztés, könyvbét).*)

Nyomatott szöveg, digitális közlés.

2.1.5. Világirodalom

Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia (*pl. műfajok, témák, motívumok, hőstípusok).*)

Középkor, reneszánsz, barokk, felvilágosodás, romantika, a 19. század második fele, avantgárd és a 20. század első

fele, a 20. század második fele és kortárs világirodalom jellemzőinek ismerete és a korszakokként legalább két-két mű bemutatása.

A romantika, a századfordulós modernség (a szimbolizmustól az avantgárdig) jellemzőinek

és egy-két kiemelkedő képviselőjének bemutatása.

Művek értelmezése - *pl. műfaji sajátosságok, a téma, a kompozíció összefüggései, a lehetséges és szükséges stíluskorszakbeli, stílustörténeti vonatkozások* - a korszak szellemi irányzataival, a korstílussal való összefüggésben is.

2.1.6. Színház- és drámatörténet

Színház és dráma különböző korszakokban. Színház és dráma (*pl. színpadi megjelenítések összehasonlítása*).

Az alábbi műveknek, a szerzők/korszakok 1- 1 művének értelmezése az adott korszak színházi/irodalmi hagyományainak összefüggésében: Szophoklész, Shakespeare, Molière, Katona József: Bánk bán, Madách

Imre: Az ember tragédiája

Egy-egy dráma elemzése a következő szerzőktől/műfajokból: Ibsen, Csehov, epikus dráma, abszurd dráma

2.1.7. Az irodalom határterületei

Az irodalom kulturális határterületei - népköltészet, műköltészet, alkalmi költészet.

Könyvnyomtatás, sajtó, irodalom (*pl. a folytatásos regény jelentősége és példái*).

Az irodalom filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban: az adaptáció, a műfajcsere jelenségei (*pl.*

irodalom filmen, rádióban, televízióban, digitális közlésben).

Egy-egy jellemző nézet az irodalomolvasás szellemi, lelki motivációiról (*pl. az olvasásterápia*).

Az olvasmányok iránti tömegszükséglet és a művészi színvonal/minőség összefüggései.

„Magas” (elit) művészet és a tömegkultúra viszonyának problémája egy korszakban.

A szórakoztató irodalom vonzereje, hatáskeltő eszközei (*pl. sematizált hőstípusok, élethelyzetek, értékvilág, kalandosság, csattanó, szójáték*).

Egy-két tipikus műfaj (*pl. útirajz, detektívregény, kalandregény, képregény, tudományos fantasztikus irodalom, humoros és erotikus irodalom, dalszöveg, sanzon, vicc, reklámvess*) jellemzőinek bemutatása.

Mítosz, mese és kultusz. Film- és könyvsikerek, divatjelenségek korunk kultúrájában

Az irodalmi ismeretterjesztés főbb nyomtatott és elektronikus műfajai (*pl. könyvismertetés, ajánlás, kritika, CD-ROM, internetes könyvkínálat*).

2.1.8. Interkulturális megközelítések és regionális kultúra

Interkulturális jelenségek, eltérő szöveghagyományok.

A régió, a tájegység, a település kulturális, irodalmi múltbeli és jelen hagyományainak bemutatása (*pl. nemzetiségi, etnikai kisebbségek irodalma, alkotások a kisebbségekről; folklór, művelődéstörténeti vonatkozások; múzeum, színház, civil társaságok*).

A tájhoz, a régióhoz, a településhez kötődő szerzők; tájak, régiók irodalmi alkotásokban való megjelenítése.

Életmódra, kulturális szokásokra utaló dokumentumok (*pl. tárgyi emlék, fotó, film, hangdokumentum*) alapján következtetések megfogalmazása egyes korok kultúrájára

ÉRETTSÉGI VIZSGA-KÖVETELMÉNYEI

TÖRTÉNELEM

Az ókor és kultúrája

1.1. Vallás és kultúra az ókori Keleten

Az egyes civilizációk vallási és kulturális jellemzőinek azonosítása

1.2. A demokrácia kialakulása Athénban

Az athéni demokrácia intézményei, működése.

1.3. A római köztársaság virágkora és válsága, az egyeduralom kialakulása

A hódító háborúk társadalmi és politikai következményei a köztársaság korában.

1.4. Az antik hitvilág, művészet, tudomány

A görög hitvilág néhány jellemző vonása (pl. többistenhit, halhatatlan istenek), a legfontosabb istenek nevének ismerete. A klasszikus kor és a hellenizmus kimagasló kulturális emlékei. A római építészet jelentős alkotásainak azonosítása. A római városépítés jellegzetességei és emlékei Pannóniában.

1.5. A kereszténység kialakulása és elterjedése

A kereszténység főbb tanításai.

1.6. A népvándorlás, az antik civilizáció felbomlása

A Nyugat-római Birodalom bukása és a népvándorlás.

2. A középkor

2.1. A feudális társadalmi és gazdasági rend jellemzői

A középkori uradalom jellemző vonásai (pl. vár, majorság, jobbágytelek). A mezőgazdasági technika fejlődésének néhány jellemző mozzanata a X-XI. században.

2.2. A nyugati és keleti kereszténység

Az egyház politikai szerepe a nyugati kereszténységben.

2.3. Az iszlám vallás és az arab világ; a világvallások elterjedése

Az iszlám vallás kialakulása és főbb tanításai. A világvallások civilizációformáló szerepe.

2.4. A középkori városok

Egy középkori város jellemzőinek bemutatása. A középkori kereskedelem sajátosságai.

2.5. Egyházi és világi kultúra a középkorban. Az egyház szerepe a középkori művelődésben és a mindennapokban.

A romantika és a gótika főbb stílusjegyei. A lovagi kultúra és értékrend néhány eleme

2.6. A humanizmus és a reneszánsz Itáliában

A humanizmus és a reneszánsz főbb jellemzői.

2.7. Az Oszmán Birodalom terjeszkedése

Az Oszmán Birodalom katonai rendszerének fő vonásai források alapján. Az oszmán hódítás irányai, legfontosabb állomásai a XIV-XVI. században.

3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora

3.1. A magyar nép őstörténete és vándorlása

A magyar nép vándorlása térkép alapján

3.2. A honfoglalástól az államalapításig

A honfoglalás. A honfoglaló magyarság társadalma és életmódja források alapján. Géza fejedelemsége és Szent István államszervező tevékenysége.

3.3. Az Árpád-kor

Az Aranybulla. A tatárjárás és az ország újjáépítése IV. Béla idején.

3.4. Társadalmi és gazdasági változások Károly Róbert, Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond idején. Károly Róbert gazdasági reformjai. A magyar városfejlődés korai szakasza.

3.5. A Hunyadiak

Hunyadi János harcai a török ellen. Mátyás király uralkodói portréja intézkedései alapján

3.6. Kultúra és művelődés

Jelentős Árpád- és Anjou-kori művészeti emlékek felismerése

4. Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban

4.1. A nagy földrajzi felfedezések és következményei

A nagy földrajzi felfedezések legfontosabb állomásai térkép alapján. Az Európán kívüli civilizációk hatása Európára és a gyarmatosítás.

4.2. Reformáció és katolikus megújulás

A reformáció főbb irányzatai források alapján (lutheránus, kálvinista). A katolikus megújulás, az ellenreformáció kibontakozása. A barokk stílus jellemzői

4.3. A kontinentális abszolutizmus és a parlamentáris monarchia megszületése Angliában

A francia abszolutizmus XIV. Lajos korában. Az alkotmányos monarchia működése

4.4. A tudományos világkép átalakulása, a felvilágosodás

A felvilágosodás legjelentősebb gondolatai és főbb képviselői források alapján

5. Magyarország a Habsburg Birodalomban

5.1. A mohácsi csata és az ország három részre szakadása

A mohácsi vész és az ország részekre szakadása. Végvári küzdelmek.

5.2. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora

Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete (pl. három nemzet, vallási tolerancia).

5.3. A török kiűzése és a Rákóczi szabadságharc. A Rákóczi szabadságharc fordulópontjai. A szatmári béke.

5.4. Magyarország a XVIII. századi Habsburg Birodalomban

Demográfiai változások, a nemzetiségi arányok alakulása. Mária Terézia és II. József reformjai

5.5. Művelődés, egyházak, iskolák.

A hazai reformáció és a barokk kulturális hatásai források alapján.

6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora

6.1. A francia polgári forradalom politikai irányzatai, az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata Az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozatának alapkérdései. Az alkotmányos monarchia válsága és bukása

6.2. A XIX. század eszméi

A korszak főbb eszmeáramlatainak (liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus és szocializmus) jellemzői források alapján. A legfontosabb állam- és alkotmányjogi fogalmak (pl. alkotmány, parlament, képviseleti rendszer, szavazati jog, hatalommegosztás).

6.3. Az ipari forradalom és következményei

Az ipari forradalom legjelentősebb területei (könnyűipar, nehézipar, közlekedés) és néhány találmánya. Az ipari forradalom teremtette ellentmondások (pl. környezetszennyezés, életmódváltozás, a nyomor kérdése).

6.4. Nagy hatalmak és katonai-politikai szövetségek a századfordulón

Az USA kialakulása és nagyhatalommá válása. Németország nagyhatalommá válása. A balkáni konfliktusok okai.

6.5. Tudományos, technikai felfedezések, újítások és következményei

A második ipari forradalom alapvető vonásainak bemutatása. A technikai fejlődés hatása a környezetre és az életmódra konkrét példák alapján.

7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon

7.1. A reformmozgalom kibontakozása, a polgárosodás fő kérdései

A reformkor főkérdései. Széchenyi és Kossuth reformprogramja.

7.2. A reformkori művelődés, kultúra

A korszak kulturális életének főbb jellemzői

7.3. A polgári forradalom

A pesti forradalom eseményei. Az áprilisi törvények.

7.4. A szabadságharc

A főbb hadjáratok, a katonai erőviszonyok alakulása, a vereség okai. A Függetlenségi Nyilatkozat.

7.5. A kiegyezés előzményei és megszületése

A kiegyezés megszületésének okai. A kiegyezés tartalma és értékelése.

7.6. Gazdasági eredmények és társadalmi változások a dualizmus korában

Kibontakozó ipar, fejlődő mezőgazdaság, közlekedés. Budapest világvárossá fejlődése. Az átalakuló társadalom sajátosságai. Nemzetiségek a dualizmus korában. A cigányság helye a magyar társadalomban.

7.7. Az életmód, a tudományos és művészeti élet fejlődése

Az életmód változásai a századfordulón. A magyar tudomány és művészet néhány kiemelkedő személyisége

8. Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig

8.1. Az első világháború jellege, jellemzői; a Párizs környéki békék

Szövetségi rendszerek, frontok, az új típusú hadviselés jellemzői. A Párizs környéki békék területi, etnikai és gazdasági vonatkozásainak elemzése.

8.2. A gazdaság és a társadalom új jelenségei a fejlett világban

A modern életforma néhány jellegzetessége (pl. mozi, autó). A nők szerepének változása

8.3. Az USA és az 1929-33-as gazdasági válság

A világválság jelenségei, gazdasági és társadalmi következményei.

8.4. A nemzetiszocializmus hatalomra jutása és működési mechanizmusa

A náci Németország legfőbb jellemzői. A náci ideológia és propaganda

8.5. A bolsevik ideológia és a sztálini diktatúra az 1920-30-as években.

A bolsevik hatalomátvétel körülményei. A sztálini diktatúra legfőbb jellemzői

8.6. A második világháború előzményei jelentős fordulatai

A világháború előzményei, katonai és politikai fordulópontjai. A holokauszt.

8.7. A hidegháború és a kétpólusú világ jellemzői

Az ENSZ létrejötte, működése. Nemzetközi konfliktusok a hidegháború idején (pl. Korea, Kuba, Szuezt).

8.8. A szocialista rendszerek bukása

A szovjet blokk kialakulása és jellemzői. Rendszerváltozás Kelet-Közép-Európában

9. Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig

9.1. Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása és következményei

Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása. Trianon gazdasági, társadalmi és etnikai hatásai.

9.2. A Horthy-rendszer jellege és jellemzői

Az ellenforradalmi rendszer konszolidációjának legfontosabb lépései.

9.3. Művelődési viszonyok és az életmód

Társadalmi rétegződés és életmód a húszas-harmincas években.

9.4. A magyar külpolitika mozgásterét, alternatívái

A magyar külpolitika céljai és kapcsolatai a két világháború között.

9.5. Magyarország részvétele a világháborúban

Magyarország háborúba lépése és részvétele a Szovjetunió elleni harcokban.

9.6. A német megszállás és a holokauszt Magyarországon

Magyarország német megszállása és a nyilas hatalomátvétel. A holokauszt Magyarországon (pl. zsidótörvények, gettósítás, deportálás)

10. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig

10.1. A szovjet felszabadítás és megszállás

A szovjet felszabadítás és megszállás. Az ország háborús emberáldozata és anyagi vesztesége.

10.2. A határon túli magyarság sorsa

A magyarság helyzetének főbb jellemzői a szomszédos országokban.

10.3. A kommunista diktatúra kiépítése és működése

Az 50-es évek jellemzői, a rendszer működése a Rákosi-korszakban. Életmód és mindennapok

10.4. Az 1956-os forradalom és szabadságharc

Az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörésének okai és főbb eseményei. A megtorlás megnyilvánulási formái, áldozatai.

10.5. A Kádár-rendszer jellege, jellemzői

A rendszer jellemzői a Kádár-korszakban. Életmód és mindennapok.

10.6. A rendszerváltozás

A rendszerváltozás tartalma és következményei (pl. államforma, szabadságjogok, függetlenség)

11. A jelenkor

11.1. A közép-európai régió jellemzői, távlatai, a posztszovjet rendszerek problémái

A közép-európai régió sajátos problémái.

11.2. Az európai integráció története

Az Európai Unió legfontosabb intézményei.

11.3. A „harmadik világ”

A fejlődő országok főbb problémái (pl. népességnövekedés, szegénység, élelmezési és adósságválság)

11.4. Fogyasztói társadalom; problémák, a fenntartható fejlődés

A technikai civilizáció és a gazdasági növekedés hatása a természeti környezetre

11.5. A globális világ kihívásai és ellentmondásai

A tömegkultúra új jelenségei (pl. film, reklám)

12. A mai magyar társadalom és életmód

12.1. Alapvető állampolgári ismeretek

Az emberi jogok ismerete és a jogegyenlőség elvének bemutatása. Az állampolgári jogok, kötelességek.

12.2. Etnikumok és nemzetiségek a magyar társadalomban

Nemzetiségek a mai magyar társadalomban (pl. számuk, arányuk, helyzetük, intézményeik).

12.3. A magyarországi romák

A hazai romák helyzete (oktatás, lakhatás, egészségügy, foglalkoztatás). A diszkrimináció fogalma

12.4. A parlamenti demokrácia működése és az önkormányzatiság

A választási rendszer. A helyi önkormányzatok feladatai, szervezetei és működésük.

12.5. Társadalmi, gazdasági és demográfiai változások

Demográfiai változások Magyarországon az elmúlt fél évszázadban.

ÉRETTSÉGI VIZSGA-KÖVETELMÉNYEI

MATEMATIKA

Gondolkodási módszerek

- Halmazok
- Matematikai logika
- Kombinatorika
- Gráfok

Számelmélet, algebra

- Alapműveletek
- A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek
- Racionális és irracionális számok
- Valós számok
- Hatvány, gyök, logaritmus
- Betűkifejezések (Nevezetes azonosságok)
- Arányosság (Százalékszámítás)
- Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenségrendszerek
- Középértékek, egyenlőtlenségek

Függvények, az analízis elemei

- A függvény
- Egyváltozós valós függvények
- A függvények grafikonja, függvény transzformációk
- Sorozatok

Geometria, koordinátagometria, trigonometria

- Elemi geometria
- Geometriai transzformációk
- Síkbeli és térbeli alakzatok
- Vektorok síkban és térben
- Trigonometria
- Koordinátagometria
- Kerület, terület
- Felszín, térfogat

Valószínűség-számítás, statisztika

- Leíró statisztika
- A valószínűségszámítás elemei

ÉRETTSÉGI VIZSGA-KÖVETELMÉNYEI

IDEGEN NYELVEK

Forrás: http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2012

Az idegen nyelvi érettségi vizsga célja a kommunikatív nyelvtudás mérése, azaz annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e kommunikációs céljait megvalósítani.

A vizsga mindkét szinten *írásbeli és szóbeli részből* áll, és *a négy nyelvi alapkészséget* méri: olvasott szöveg értése, hallott szöveg értése, beszédképesség és írásképesség. A kommunikatív készségek alkalmazásához a nyelvhasználónak rendelkeznie kell megfelelő szókinccsel, és ismernie kell a nyelv struktúráját is. Ezért *a nyelvtani és lexikai kompetenciát* mindkét szinten külön vizsgarész keretében is mérjük. A vizsga egynyelvű, azaz közvetítési készséget nem mér.

A követelmények az idegen nyelvi érettségi vizsga általános követelményei, valamint az Európa Tanács idegennyelv-oktatással kapcsolatos ajánlásai alapján készültek. Az idegen nyelvi érettségi vizsga szintmeghatározásai igazodnak az Európa Tanács skálájához. A vizsga középszintje az A2-B1, az emelt szint pedig a B2 szintnek felel meg.

Európa Tanács	Érettségi vizsga
C2 Mesterszint	
C1 Haladó szint	
B2 Középszint	Emelt szint
B1 Küszöbszint	Középszint
A2 Alapszint	
A1 Minimumszint	

RÉSZLETES ÉRETTSÉGIVIZSGA-KÖVETELMÉNY

Beszédkésztség

TÉMAKÖRÖK

Az érettségi vizsga tartalmi részét az alább felsorolt témakörök képezik, azaz a feladatok minden vizsgarészben tematikusan ezekre épülnek. Ez a lista az érettségi vizsga általános követelményeiben felsorolt témakörök részletes kifejtése közép- és emelt szintre. A lista nem tartalmaz külön országismereti témakört, mert ennek elemei a többi témakörben előfordulnak. A középszinten felsorolt témakörök az emelt szintre is érvényesek.

Középszint

1. Személyes vonatkozások, család

- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- Személyes tervek

2. Ember és társadalom

- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör
- A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- Női és férfiszerepek
- Ünnepek, családi ünnepek
- Öltözködés, divat
- Vásárlás, szolgáltatások (posta)
- Hasonlóságok és különbségek az emberek között

3. Környezetünk

- Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- A városi és a vidéki élet összehasonlítása
- Növények és állatok a környezetünkben
- Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?
- Időjárás

4. Az iskola

- Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)

- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
- A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága
- Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok

5. A munka világa

- Diákmunka, nyári munkavállalás
- Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás

6. Életmód

- Napirend, időbeosztás
- Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
- Étkezési szokások a családban
- Ételek, kedvenc ételek
- Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
- Gyakori betegségek, sérülések, baleset
- Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)

7. Szabadidő, művelődés, szórakozás

- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
- Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
- Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
- Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
- Kulturális események

8. Utazás, turizmus

- A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
- Nyaralás itthon, illetve külföldön
- Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
- Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai

9. Tudomány és technika

- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
- A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

KOMMUNIKÁCIÓS HELYZETEK ÉS SZÁNDÉKOK

1. Kommunikációs helyzetek

A vizsgázó az alábbi kommunikációs helyzetekben, illetve szerepekben nyilatkozhat meg szóban és/vagy írásban mindkét szinten.

Helyzet	Szerep
Áruházban, üzletben, piacon	vevő
Családban, családnál, baráti körben	vendéglátó, vendég
Étteremben, kávéházban, vendéglőben	vendég, egy társaság tagja
Hivatalokban, rendőrségen	ügyfél, állampolgár
Ifjúsági szálláson, kempingben, panzióban, szállodában	vendég
Iskolában	tanuló, iskolatárs
Kulturális intézményben, sportlétesítményben, klubban	vendég, látogató, egy társaság tagja
Országhatáron	turista
Orvosnál	beteg, kísérő
Szolgáltatóegységekben (fodrász, utazási iroda, jegyiroda, benzinkút, bank, posta, cipész, gyógyszertár stb.)	ügyfél
Szünidei munkahelyen	munkavállaló
Tájékozódás az utcán, útközben	helyi lakos, turista
Telefonbeszélgetésben	hívó és hívott fél
Tömegközlekedési eszközökön (vasúton, buszon, villamoson, taxiban, repülőn, hajón)	utazó, utitárs

...

ÉRETTSÉGI VIZSGA-KÖVETELMÉNYEI

LATIN NYELV

1. Források

A vizsgázó nyelvi és tartalmi szempontból egyaránt ismeri legalább az alábbi szerzők egyes eredeti műveit vagy azok részleteit:

Marcus Tullius Cicero, Caius Iulius Caesar, Caius Valerius Catullus, Publius Vergilius Maro, Titus Livius, Quintus Horatius Flaccus, Publius Ovidius Naso, Cornelius Tacitus.

A tanuló alapvető ismeretekkel rendelkezik a fenti szerzők eredeti nyelven megismert szövegein túli irodalmi és egyéb működéséről.

2. Kulturális ismeretek

A vizsgázó ismeri

- a fenti források pontos megértéséhez és értelmezéséhez szükséges földrajzi, történelmi, gazdasági és kultúrtörténeti tudnivalókat,
- a latin nyelvű műveltség időbeli és térbeli kiterjedésének kereteit, fontosabb szakaszait
- a klasszikus antikvitás mindennapi életét, életkörülményeit (lakás, öltözködés, étkezés, család, szórakozóhelyek), a társadalmi érintkezés szokásait (társadalmi rétegek, államszervezet, közigazgatás), az adott társadalom alapértékeit, a fontosabb ünnepeket és rítusokat (áldozatbemutató, jóslás),
- e kulturális értékeknek korunkra és az egyetemes magyar kultúrára gyakorolt hatását, e kapcsolatrendszernek az általa megismert forrásokhoz köthető egyedi elemeit

3. Nyelvtani ismeretek

- A vizsgázó képes az adott latin szövegben előforduló lexikai elemek és nyelvi struktúrák pontos felismerésére, utóbbiak elemzésére, valamint képzésük, szerkesztésük bemutatására.
- A vizsgázó ismeri és tudja képezni a latin leíró nyelvtan alakjának szabályos és rendhagyó alakjait, ismeri és képes alkalmazni a mondattan fontosabb szabályait.

Alaktan

- Az öt declinatio az i-tövűség általános szabályaival
- Vocativus

- Locativus
- Melléknévfokozás (a kivételek közül: -er végűek; 6 -ilis végű; bonus, malus, magnus, parvus, multus)
- Adverbiumok képzése és fokozása (a kivételek közül: -er végű melléknevek; 6-ilis végű; bonus, malus, magnus, parvus, multus adverbiumai)
- Névmások: személyes, visszaható, birtokos, mutató névmások közül hic haec hoc, iste ista istud, ille illa illud, is ea id, idem eadem idem, ipse ipsa ipsum, vonatkozó névmás, kérdőnévmások közül quis quid,
- Számnevek közül: unus -a -um, duo duae duo, tres , tria, mille (milia)
- Névmási genitívusszal és datívusszal járó szavak
- A négy coniugatio
- Deponens igék
- Semideponens igék
- Körülírt igeragozás
- Rendhagyó igék közül: sum, possum, eo, fero, volo
- Szóalkotás (praefixumok, suffixumok)

Mondattan

- Mondatrészek és azok kapcsolatai: állítmány (és „összetett állítmány”), alany, állapothatározó (attributum praedicativum, appositio praedicativa, participium coniunctum)
- Az esetben leggyakoribb elemei (az eset használata és nem a terminus felől közelítve): genitívus subiectivus, obiectivus, partitivus; datívus commodi, incommodi, finalis; ablatívus loci, temporis, rei efficientis, auctoris, comparationis, mensurae
- Az igemódok jelentése
- Igenevek és igeneves szerkezete
- A consecutio temporum általános szabályrendszere
- Alanyi és tárgyi mellékmondatok: kijelentő, kérdő, célzatos
- Célhatározói mellékmondat, következményes mellékmondat
- Feltételes mellékmondat
- Az ut és cum kötőszó

- A vizsgázó képes ismert latin szövegből kiemelni és bemutatni a szövegek pontos megértését szolgáló stilisztikai fogalmakat és jelenségeket: anakronizmus, archaizmus, asyndeton, értelem szerinti egyeztetés (constructio ad intellectum), ellipsis, jelzőcsere (enallage), hendiadyoin, in medias res, metaphora, metonimia, pars pro toto, relatív mondatfűzés, zeugma

ÉRETTSÉGI VIZSGA-KÖVETELMÉNYEI

BIOLÓGIA

Biológia érettségi témakörök

„A” tételek:

- Biokémiai vizsgálatok: ion-, fehérje-, szénhidrát- és zsír kimutatás, oldódási kísérletek
- Fajismeret/ növények és állatok rendszerezése és morfológiai vizsgálata, összehasonlítása /
- Állati- és növényi szövetek mikroszkopikus vizsgálata
- Ökológiai ismeretek/ Nemzeti Parkok bemutatása, élőhelyek/
- Egyszerűbb élettani vizsgálatok bemutatása/ növények légzése, fotoszintézis, csírázás, légzés modellek, légzésszám, emésztési vizsgálatok, vérnyomásmérés, vércsoport meghatározás, térdreflex, egyszerű érzékelési vizsgálatok/
- Csontok, csontkapcsolatok

„B” tételek:

- Evolúciós folyamatok / élővilág, ember/
- Rendszertani alapok/ az élőlények csoportosítása és kapcsolataik/
- Növény- és állatélettani alapok
- Etológia
- Ökológia/ övezetesség, természetvédelem, fenntartható fejlődés, üvegházhatás, környezet szennyezés és a védekezés lehetőségei, táplálkozási kapcsolatok, ökológiai piramis, energiaáramlás/
- az ember élettana / bőr, mozgás, táplálkozás, légzés, anyagszállítás, immunitás, kiválasztás, szabályozás, szaporodás/ és egészsége
- Genetikai alapok / alaptörvények, öröklésmenetek, rendellenességek/
- Evolúció / alpfogalmak/

ÉRETTSÉGI VIZSGA-KÖVETELMÉNYEI

FIZIKA

A középszintű érettségi témakörei a Minisztérium által kiadott „Az érettségi vizsga általános követelményei” alapján a következők lehetnek fizikából

- Newton törvényei
- Pontszerű és merev test egyensúlya
- Mozgásfajták
(A különböző típusú mozgások kinematikai és dinamikai jellemzése)
- Munka, energia
- Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly
- Az ideális gáz kinetikus modellje
- Hőtágulás
- Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)
- Energiamegmaradás hőtani folyamatokban
- Kalorimetria
- Halmazállapot-változások
- A termodinamika II. főtétele
- Elektromos mező
- Egyenáram
- Az időben állandó mágneses mező
- Az időben változó mágneses mező
- Elektromágneses hullámok
- A fény mint elektromágneses hullám
- Az anyag szerkezete
- Az atom szerkezete
- Az atommagban lejátszódó jelenségek
- Sugárvédelem
- A gravitációs mező
- Csillagászat
- A fizikatörténet fontosabb személyiségei
- Felfedezések, találmányok, elméletek

Minden évben ezen témakörök alapján, az egyes témakörök arányaira vonatkozó rendelkezések szerint állítjuk össze az érettségi vizsga szóbeli tételait, valamint a hozzájuk kapcsolódó méréseket, kísérleteket. A tételek az egyszerre érettségiző osztályokban egy kicsit (az osztályok profiljának megfelelően) eltérhetnek egymástól, de a párhuzamos osztályokban a munkaközösség törekszik hasonló tételsorok kialakítására.

ÉRETTSÉGI VIZSGA-KÖVETELMÉNYEI

INFORMATIKA

1. Információs társadalom
 - 1.1. A kommunikáció
 - 1.2. Információ és társadalom
2. Informatikai alapismeretek – hardver
 - 2.1. Jelátalakítás és kódolás
 - 2.2. A számítógép felépítése
3. Informatikai alapismeretek – szoftver
 - 3.1. Az operációs rendszer és főbb feladatai
4. Szövegszerkesztés
 - 4.1. A szövegszerkesztő használata
 - 4.2. Szövegszerkesztési alapok
 - 4.3. Szövegjavítási funkciók
 - 4.4. Táblázatok, grafikák a szövegben
5. Táblázatkezelés
 - 5.1. A táblázatkezelő használata
 - 5.2. A táblázatok felépítése
 - 5.3. Adatok a táblázatokban
 - 5.4. Táblázatformázás
 - 5.5. Táblázatok, szövegek, diagramok
 - 5.6. Problémamegoldás táblázatkezelővel
6. Adatbáziskezelés
 - 6.1. Az adatbázis-kezelés alapfogalmai
 - 6.2. Az adatbázis-kezelő program interaktív használata
 - 6.3. Alapvető adatbázis-kezelési műveletek
 - 6.4. Képernyő és nyomtatási formátumok
7. Információs hálózati szolgáltatások

7.1. Kommunikáció az Interneten

7.2. Weblap készítés

8. Prezentáció és grafika

8.1. Prezentáció (bemutató)

8.2. Grafika

9. Könyvtárhasználat

9.1. Könyvtárak

9.2. Dokumentumok

9.3. Tájékoztató eszközök

ÉRETTSÉGI VIZSGA-KÖVETELMÉNYEI

KÉMIA

1. Általános kémia

1. Az anyagok alkotórészei
 - 1.1. Elem, atom, atomszerkezet
 - 1.2. A periódusos rendszer
 - 1.3. Ionok
 - 1.4. Elektronegativitás
2. Kémiai kötések
 - 2.1. Elsőrendű kémiai kötések
 - 2.2. Másodrendű kémiai kötések,
3. Molekulák, összetett ionok
 - 3.1. A kovalens kötés
 - 3.2. A molekulák térszerkezete, polaritása
 - 3.3. Egyszerű molekulák téralkat a
 - 3.4. Összetett ionok
4. Anyagi halmazok
 - 4.1. Az anyagi halmazok csoportosítása
 - 4.2. Állapotjelzők
 - 4.3. Halmazállapotok, halmazállapot-változások
 - 4.4. Egykomponensű anyagi rendszerek
 - 4.5. Többkomponensű rendszerek
 - 4.6. Kolloid rendszerek
 - 4.7. Homogén rendszerek, elegy, oldat
5. Kémiai átalakulások
 - 5.1. Kémiai reakció
 - 5.2. A kémiai jelrendszer: képletek
 - 5.3. A kémiai jelrendszer: egyenletek
 - 5.4. Termokémia
 - 5.5. Reakciókinetika
 - 5.6. Egyensúlyi folyamatok,
6. A kémiai reakciók típusai
 - 6.1. Sav-bázis reakciók
 - 6.2. Redoxi reakciók
 - 6.3. Egyéb reakció típusok
7. Elektrokémia
 - 7.1. Galvánelem
 - 7.2. Elektrolízis

2. Szervetlen kémia

8. Nemfémes elemek és vegyületeik
 - 8.1. Hidrogén és vegyületei
 - 8.2. Nemesgázok
 - 8.3. Halogénelemek és vegyületeik
 - 8.4. Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
 - 8.5. A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
 - 8.6. A széncsoport elemei és vegyületeik
9. Fémek és vegyületeik
 - 9.1. Tulajdonságaik, előállításuk, ötvözetek, korrózió
 - 9.2. Az s-mező fémei és vegyületeik
 - 9.3. A p-mező fémei
 - 9.4. A d-mező fémei

3. Szerves kémia

10. A szerves vegyületek általános jellemzői
 - 10.1. Szerves anyag, szerves molekulál
 - 10.2. Izoméria
 - 10.3. Homológ sor
 - 10.4. Funkciós csoport
11. A szénhidrogének
 - 11.1. Alkánok
 - 11.2. Alkének
 - 11.3. Diének és poliének
 - 11.4. Alkinek
 - 11.5. Aromás szénhidrogének
 - 11.6. Halogéntartalmú szénhidrogének
12. Oxigéntartalmú szerves vegyületek
 - 12.1. Funkciós csoportok
 - 12.2. Hidroxivegyületek
 - 12.3. Oxovegyületek
13. Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
 - 13.1. Aminok
 - 13.2. Aminosavak
 - 13.3. Savamidok
 - 13.4. Nitrogéntartalmú heterociklusos vegyületek
14. Szénhidrátok
 - 14.1. Monoszacharidok
 - 14.2. Diszacharidok
 - 14.3. Poliszacharidok

15. Fehérjék

16. Nukleinsavak

17. Műanyagok

17.1. Természetes alapú műanyagok

17.2. Szintetikus előállított műanyagok

17.3. Polimerizációs műanyagok

17.4. Polikondenzációs műanyagok

17.5. Környezetvédelmi szempontok

18. Energia gazdálkodás

18.1. Hagyományos energiaforrások

18.2. Megújuló energiaforrások

18.3. Alternatív energiaforrások

4. Kémiai számítások

19. Az anyagmennyiség

20. Gázok

21. Oldatok, elegyek, keverékek összetétele

22. Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban

23. Termokémiai számítások

24. Számítások a kémiai egyensúlyi folyamatokkal kapcsolatban

25. Kémhatás, pH számítás

26. Elektrokémiai számítások

ÉRETTSÉGI VIZSGA-KÖVETELMÉNYEI

FÖLDRAJZ

- 1.1. A térképi ábrázolás
- 1.2. Térképi gyakorlatok
- 1.3. Az űrtérképezés
- 2.1. A Naprendszer kialakulása, felépítése, helye a világegyetemben
- 2.2. A Nap és kísérői
- 2.3. A Föld és mozgásai
- 2.4. Űrkutatás az emberiség szolgálatában
- 3.1. A kőzetburok
 - 3.1.1. Földtörténet
 - 3.1.2. A Föld szerkezete és fizika jellemzői
 - 3.1.3. A kőzetburok szerkezete
 - 3.1.4. A kőzetlemez-mozgások okai és következményei
 - 3.1.5. A hegységképződés
 - 3.1.6. A kőzetburok (litoszféra) építőkövei
 - 3.1.7. A Föld nagyszerkezeti egységei
 - 3.1.8. A földfelszín formálódása
- 3.2. A levegőburok
 - 3.2.1. A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete
 - 3.2.2. A levegő felmelegedése
 - 3.2.3. A légnyomás és a szél
 - 3.2.4. Az általános lékörzés
 - 3.2.5. Víz a légkörben

- 3.2.6. Az időjárás és az éghajlat
- 3.3. A vízburok földrajza
 - 3.3.1. A vízburok kialakulása és tagolódása
 - 3.3.2. A világtenger
 - 3.3.3. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk
 - 3.3.4. A felszín alatti vizek
 - 3.3.5. A komplex vízgazdálkodás elemei
 - 3.3.6. A jég és felszínformáló munkája
- 3.4. A talaj
- 3.5. A geoszférák kölcsönhatásai
- 4.1. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
- 4.2. A vízszintes földrajzi övezetesség
- 4.3. A forró övezet
- 4.4. Mérsékelt övezet
- 4.5. A hideg övezet
- 4.6. A függőleges földrajzi övezetesség
- 5.1. A népesség földrajzi jellemzői
- 5.2. A települések földrajzi jellemzői
- 6.1. A világgazdaság általános jellemzése, szerkezetének átalakulása és jellemző folyamatai
- 6.2. A termelés, a fogyasztás és a kereskedelem kap
- 6.3. A világ élelmiszer-gazdaságának jellemzői és folyamatai
- 6.4. A világ energiagazdaságának és iparának átalakulása
- 6.5. A harmadik és a negyedik szektor
- 7.1. A világgazdasági pólusok
- 7.2. A világgazdaság peremterülete
- 7.3. Egyedi szerepkörű ország csoportok és országok

- 8.1. A Kárpát- medence természet- és társadalom földrajza
- 8.2. Magyarország természeti adottságai
- 8.3. Magyarország társadalom gazdasági jellemzői
- 8.4. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági jellemzői
- 8.5. Hazánk nagyrégióinak (tervezési-statisztikai régióinak) természet- és társadalom földraj képe
- 8.6. Magyarország környezeti állapota
- 9.1. Európa általános természetföldrajzi képe
- 9.2. Európa általános társadalom földrajzi képe
- 9.3. Az Európai Unió földrajzi vonatkozásai
- 9.4. Észak-Európa
- 9.5. Nyugat-Európa
- 9.6. Dél-Európa
- 9.7. Közép-Európa tájainak és országainak természet-és társadalom földrajza
- 9.8. Kelet-Európa természet- és társadalomföldrajza
- 10.1. A kontinensek általános természet- és társadalomföldrajza
- 10.2. Ázsia általános földrajzi kép és országai
- 10.3. Ausztrália és Óceánia
- 10.4. Afrika általános földrajzi képe
- 10.5. Amerika általános földrajzi képe és országai
- 11.1. A geoszférák környezeti problémáinak kapcsolata
- 11.2. A népesség, a termelés és a fogyasztás növekedésének földrajzi következményei
- 11.3. A környezeti válság kialakulása és az ellene folytatott küzdelem